

Seriesamtal och sociala berättelser

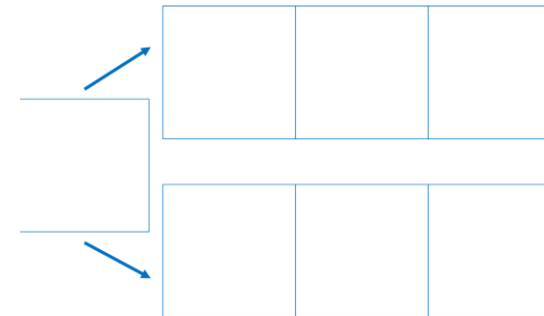
Ett visuellt stöd för att förstå samspel
med andra

Tillfälle 1

Upplägg för kursen

- Tillfälle 1. Seriesamtal
- Tillfälle 2. Sociala berättelser
- Tillfälle 3. Konsekvenskartor
Digitala verktyg/hjälpmedel
Öva praktiskt

Syfte och mål

- Syfte - presentera en pedagogisk metod för att stödja barn/vuxnas förståelse för sociala situationer.
- Målet är att omgivningen skall få verktyg att hjälpa barnet/den vuxna i sociala situationer och lära sig mer om sig själv och om hur andra tänker och känner.
- Kursen vänder sig till både barn och vuxna. Exempelen visar olika åldrar och kognitiva nivåer.

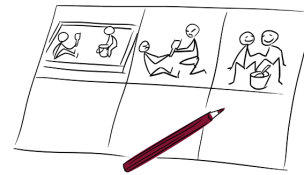
"Att hitta en form för kommunikation är kanske den största utmaningen när man möter barnet eller vuxna som har svårt att förstå samspel och kommunikation"

Citat från När tålamodsburken rinner över – om att ritprata, av Gunnel Lundkvist.

Begreppet ritprat

Samtal som förstärks med ritade bilder och skrift

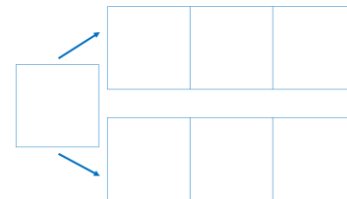
- Seriesamtal

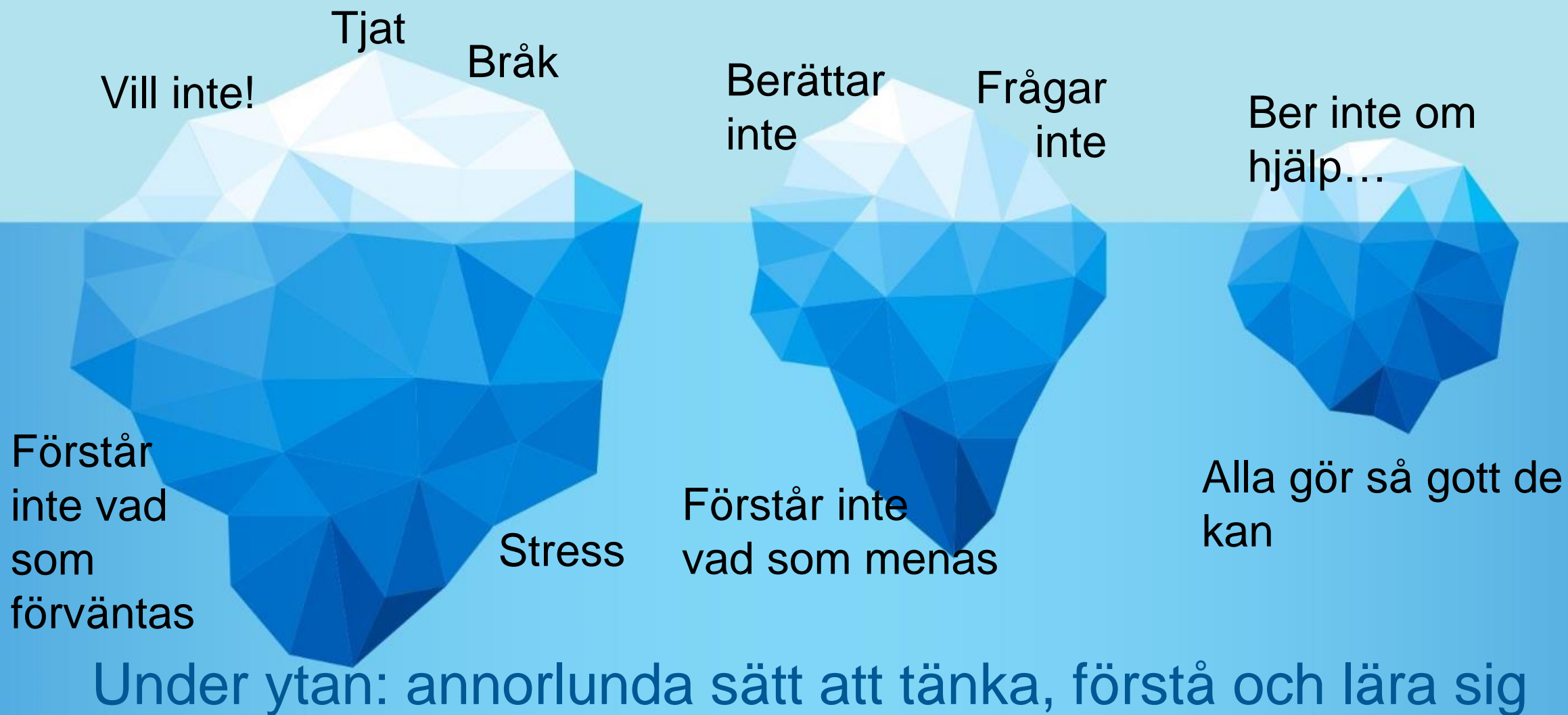
- Social berättelse

- Konsekvenskarta

Vi ser beteendet...

Isberget

Social kommunikation och socialt samspel.

Repetitiva mönster i beteende, intressen och aktiviteter.

Sinnesintryck , Perception

Sammanhang, detaljer – Central koherens

Exekutiva funktioner – målinriktat beteende

Mentalisering, theory of mind - socialt samspel

Beteende

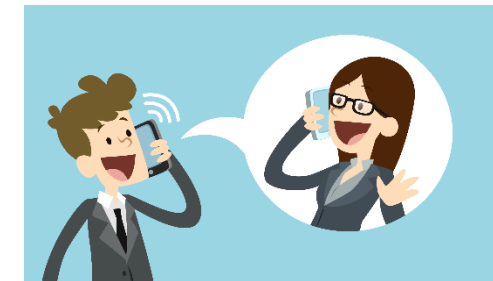
Underliggande faktorer

Det vi ser är beteendet - förklaringen finns under ytan

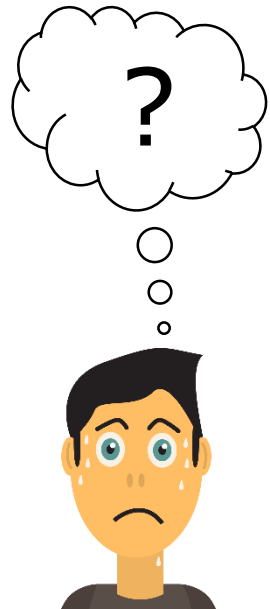
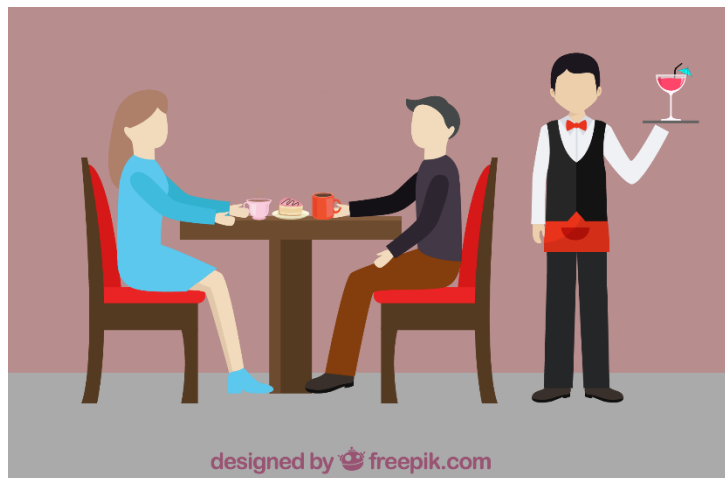
- Ahmed pratar oavbrutet om tåg. Ahmed har svårt att förstå att andra har egna intressen och tankar.
- Leia hejar bara på andra när hon är i skolan. Leia har svårt med generalisering.
- Herman går ofta i väg från arbetet. Herman är ljudkänslig och klarar inte av alla ljud på arbetsplatsen

Vad behövs för att förstå sociala situationer och för att veta hur man ska samspela ?

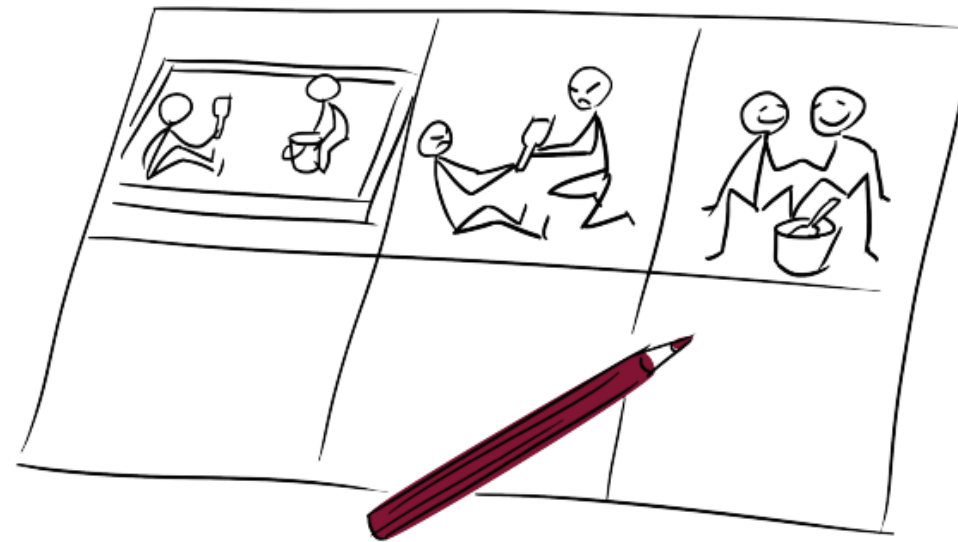
- Tänka/reflektera över sin egna Förmåga, att kunna förstå andras tankar, kunna ta andras perspektiv.
- Förmåga att se och förstå sammanhang, se helheten
- Förmåga att generalisera och att kategorisera
- Förmåga att avläsa andras mimik och kroppsspråk.

När kan det vara bra att ritprata?

Seriesamtl

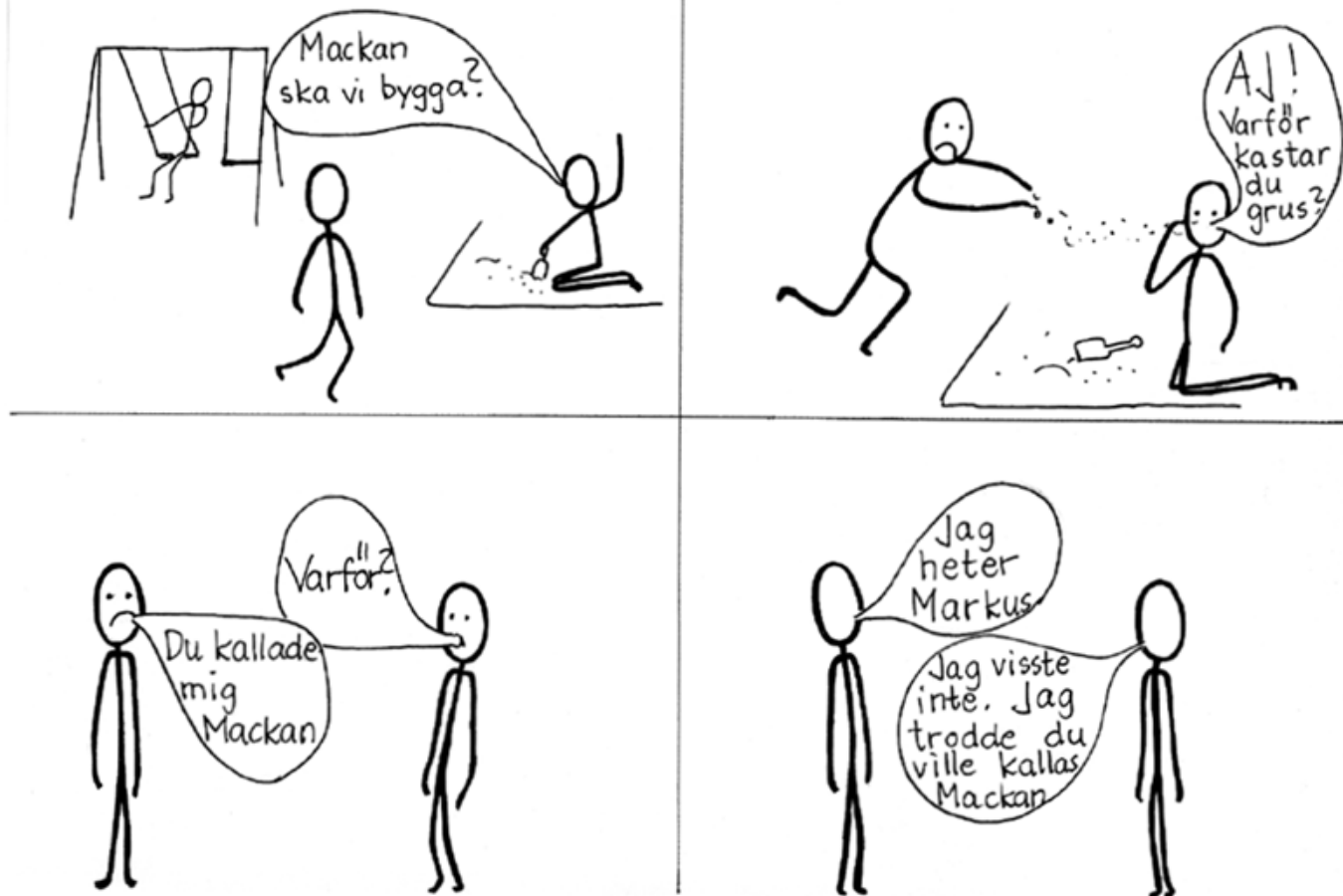

Vad kan vi använda seriesamtal till?

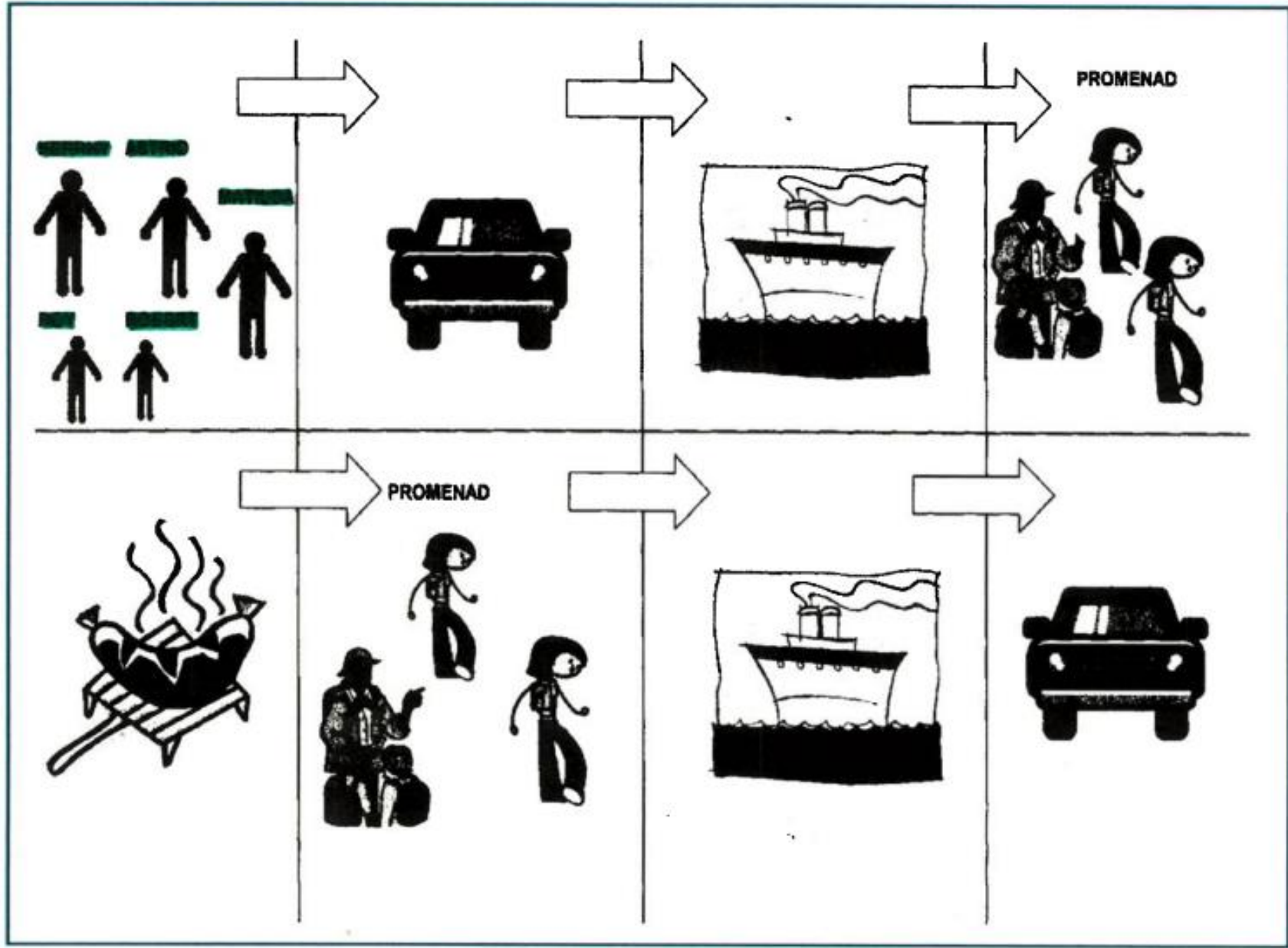
- Att prata om något som har hänt
- Att förbereda personen på vad som ska hända eller förväntningar
- Att förstå hur personen känner och tänker om något
- Att förklara situationer som är "abstrakta" eller svåra
- Att förklara när förändringar och oförutsedda händelser plötsligt inträffar
- Visar sociala beteenden visuellt

Exempel:

Efter detta seriesamtal informerades klassen om att pojken ville bli kallad Markus.

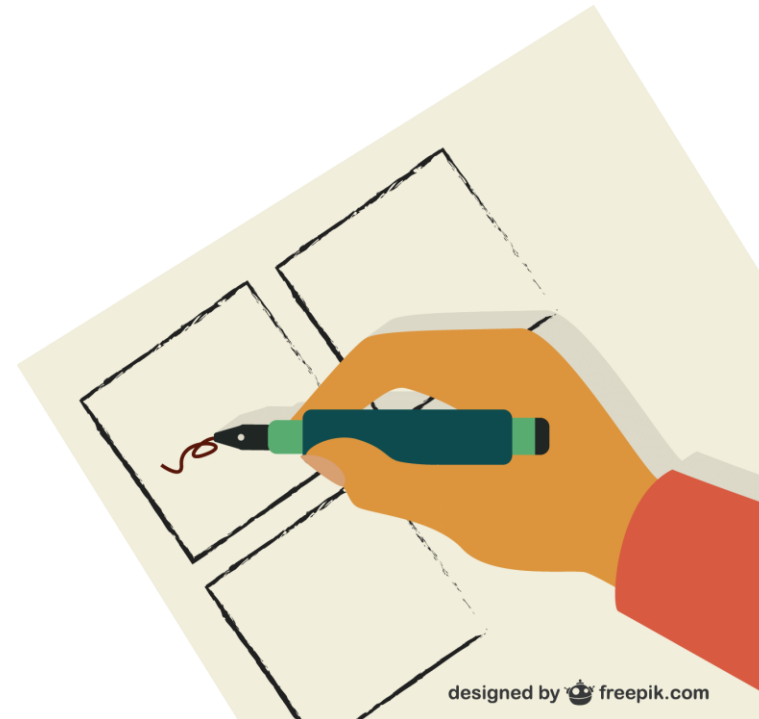
Fördelar med seriesamtal

- Anpassat tempo
- Gemensamt fokus
- Stöd för minnet
- Visuellt – stannar kvar
- Konkret beskrivning av en händelse
- Man använder färre ord

Hur gör man ett seriesamtal?

- Använd papper och penna
- Rita upp rutor på ett papper
- Sätt dig bredvid den du ska tala med
- Bestäm ämnen för samtalet – symbol i hörnet
- Introducera metoden med ett positivt ämne

 <p>skogen</p>			

Intervju med Johanna Pettersson - Vad är ritprat och social berättelser?

- <https://www.youtube.com/watch?v=4qZTOT4AtEY>

Frågor som kan leda seriesamtalet vidare

- Vad hände?
- Vad gjorde du?
- Vilka andra var där?
- Vad gjorde de andra?
- Vad sa du?
- Vad tänkte du när du sa det?
- Vad sa de andra?
- Vad tror du att de andra tänkte när du sa/gjorde så?

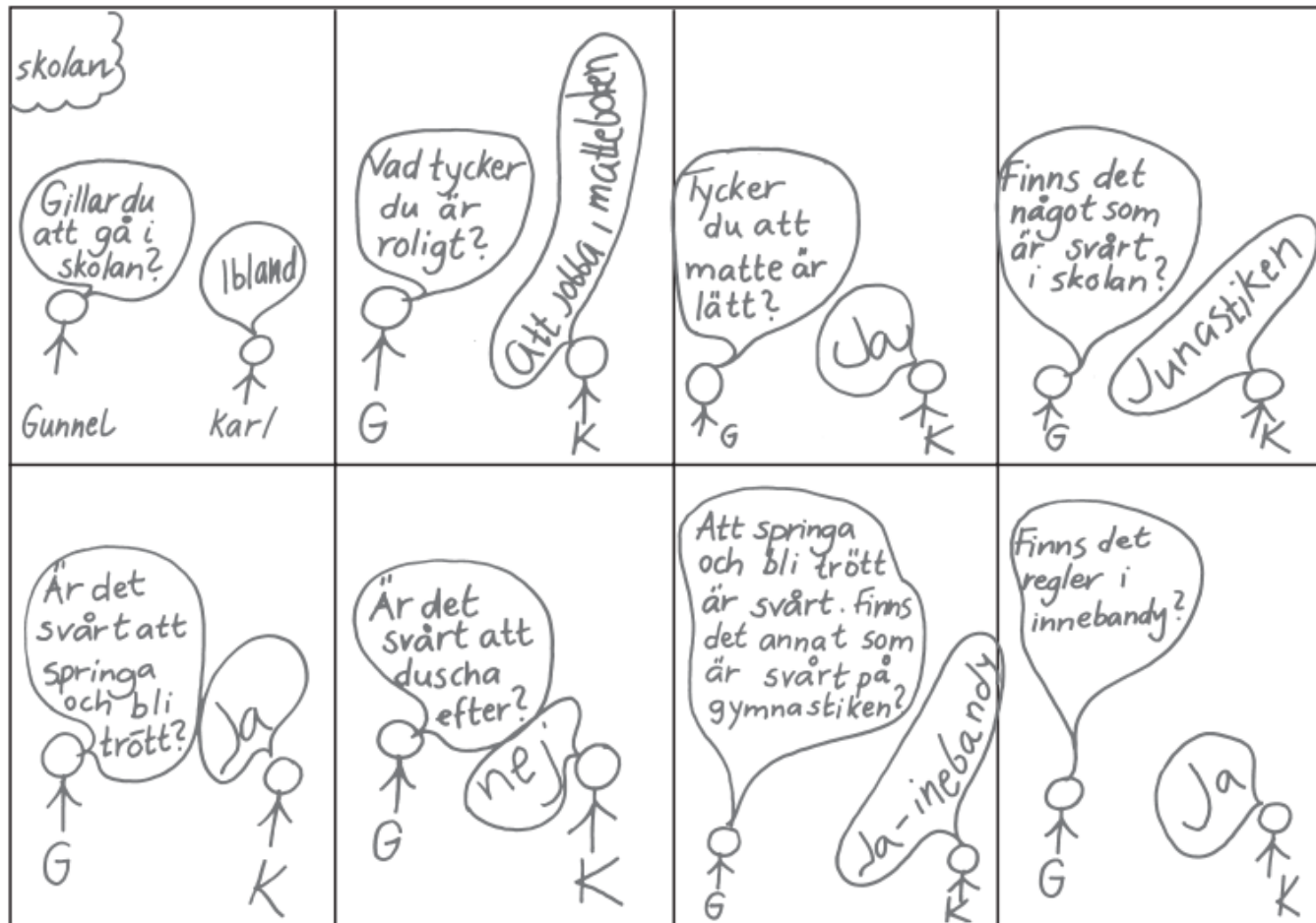

- Nu har ni fått se exempel på seriesamtal och ska få pröva själva. Ni får jobba enskilt och göra ett seriesamtal om en social händelse t.ex. när du kom till jobbet idag, när du stod i kö

Reflektioner uppgift

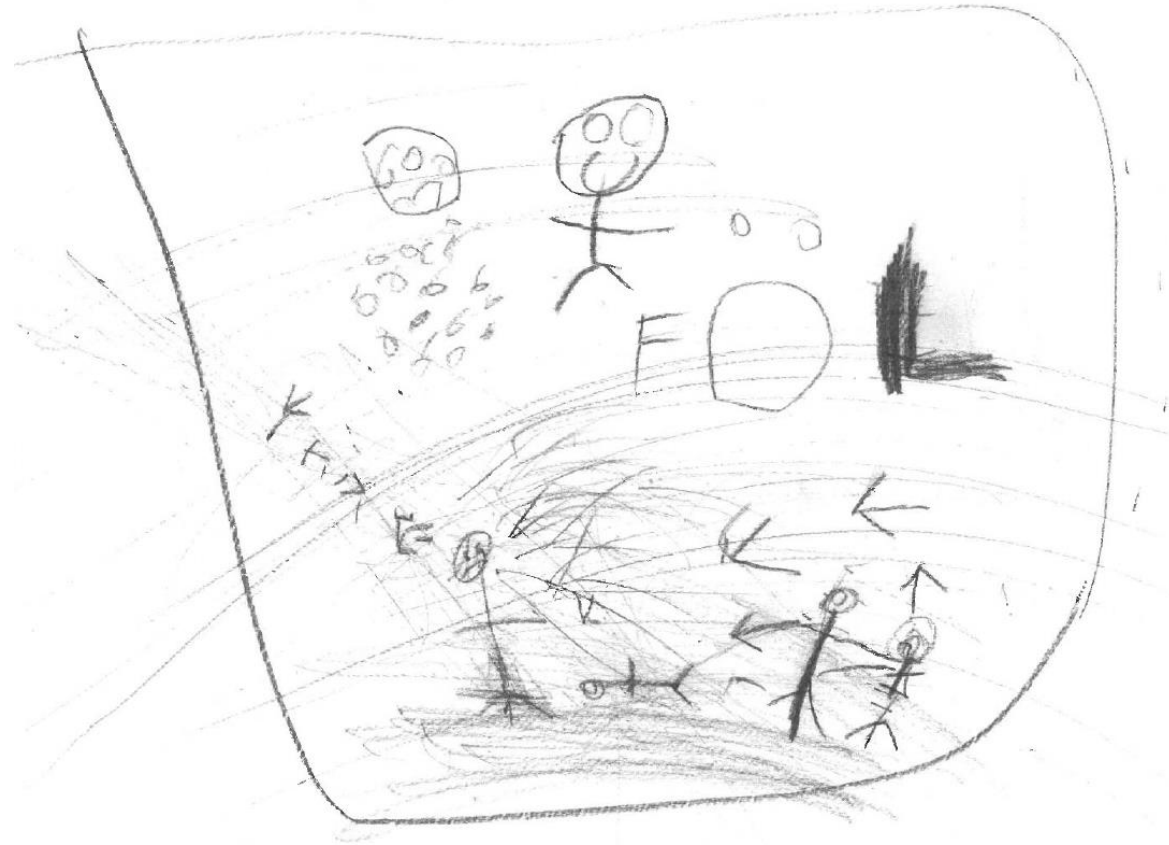
Karl, 7 år, gillade inte alls gymnastiken. Han vägrade till slut att gå dit. Vi vuxna som fanns runt om honom hade våra autismglasögon och förklarade hans beteende utifrån våra kunskaper. Ena stunden tänkte vi att det nog var reglerna i den nya leken han inte förstod. I andra stunden tänkte vi på duschsituationen. Han var ju känslig för ljud... och visst har han ett annorlunda sätt att uppleva beröring... nog var strålarna i duschen allt lite otäcka. Vi vuxna enades om att det var duschen som ställt till det för Karl och beslöt att skriva en Social berättelse om varför det var viktigt att duscha efter gymnastiken. Innan vi skulle skriva berättelsen bestämde vi att jag skulle ritprata med honom för att ta reda på vad i duschen som var det otäcka. Så här utföll det samtalet:

Tänk så fel det hade blivit om vi hade skrivit en berättelse med fokus på varför vi ska duscha. Inte hade vi löst hans gymnastikproblem för det! Hans svårighet var ju i stället att han inte förstod vad som hände med hans kropp när han blev trött och hjärtat slog snabbare. Dessutom upplevde han obehag när han blev svettig!

Barnets (En 5-åring) perspektiv!

Samtalssymboler

Prata tyst

Prata **HÖGT**

Tänka

Prata - det är ord som jag säger.
Vi pratar med varandra för att berätta viktiga saker för varandra. Det kallas att samtala.

Ibland pratar jag och flera personer samtidigt. Vi kan också sjunga tillsammans.

Låg eller hög volym. Jag använder låg volym när jag ska viska och inte störa andra. Jag använder hög volym när jag pratar med många eller när jag pratar med någon som är i ett annat rum.

Tankar - det är ord eller bilder som finns inom mig. Jag har tankar. Andra människor har tankar.

Lyssna - Jag använder mina öron för att höra vad andra säger. Jag lyssnar på den som pratar med mig.

Jag lyssnar när någon pratar både till mig och många andra samtidigt.

Avbryta - När någon inte pratat färdigt och mina ord krockar med ord från den andra avbryter jag. Ingen kan höra vad vi säger.

Ibland händer det att jag avbryter när två personer redan pratar. Då kan ingen höra vad de säger.

stå

gå

springa

Hastigheten ökas ju längre benen är från varandra.

sitta

nonchalant

trött

hopkrupen

sova

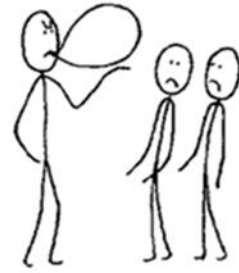
arg

glad

ledsen

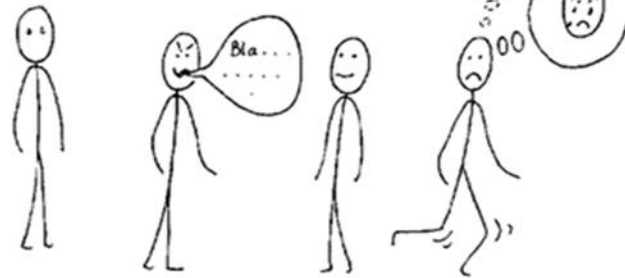
diskutera

anklaga

klargöra

skvallra

kränka = sänka

Vad kan vi lära oss av seriesamtal?

- Hur personen tänker
- Hur personen upplever situationen
- Vad som är svårt för personen
- Vad personen behöver få förklarat för sig för att klara av situationer i framtiden

"Jag måste försöka leva mig in i "hans värld" samtidigt som jag aldrig få ge upp utan försöka lära honom leva och förstå "min värld".

Citat från boken "Sociala berättelser" – Birgitta Andersson

Var kan man läsa mer

När tålamodsburken rinner över – om att ritprata.

Av Gunnel Lundkvist

Finns att köpa som bok men finns även på nätet

<https://ettnyttliv.com/wp-content/uploads/2013/09/ritprat.pdf>

Hemuppgift

- Pröva att ritprata tillsammans med någon.

Lycka till!

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN